

katerih še v zmesi zapaziti ni bilo, sem zagledal pod sitom. Te smeti je v Kosije-vev dopisu izmed vrstic težko izbrati, ker jih tudi neposredno ne zakriva rad, ampak jih hrani kot tajnosti v dnu svoje duše. Jedro njegove „obrambe“ je, da ostane nepristranski, ker trdi, da sta obe stranki zabredli predač na polzko pot prenapete strankarske politike. Ta trditev ni celo ovrgljiva; le to je treba pripomniti, da iz prenapete strankarske politike posameznikov ne smemo obsojati stranke, ne ovreči občnih načel in ne odrekati stranki prave smeri. Stranko je moči obsojati le po občnih načelih in po glavnem in zaradi tega obsojamo mi le „klerikalno stranko“, stranko Slomškarjev, h kateri se Vi, g. Kosi (ne zamerite, da razkrijem to tajnost) kaj radi približujete. To tajnost ste razkrili tudi sami s tem, da se zagovarjate v „Slov. Učitelju“. Sicer Vam je kot treznomislemu učitelju dobro znano, da bodo Slomškarji že v par letih s Preradovičem peli:

„Bože mili, kud sam zašo,
Neznam puta, neznam staze“ ...

a vendar Vas vleče neka tajna sila k ti stranki. Obžalujemo le, če bi Vas morali pri naši stranki pogrešati, kajti dobro nam je znano, da kdor ni z nami, ta je proti nam.

G. urednik, prosim Vas, skrite me dobro pod svoj plašč, da me ne bodo dosegle „karteče“ in „šrapneli“ vrženskega Kitchenerja, ki se je jel bojevati za ono temno stranko črne vojske, ki hlepi po slavi in nadvladi, za katero hoče žrtvovati svoj ugled in neodvisnost ter ji pomagati na ono stopnjo oblasti, raz koje je kaj rada zaničljivo pogledovala na nas uboge učitelje.

G. Vanda! Deweta, ki se bojuje iz domoljubja za neodvisnost, pač ne bodete porazili, ampak padli bodete, poraženi v lastnem taboru kot „efijalt“ nasprotni stranke.

Na svidenje! Vaš udani

Sitar.

Dopisi.

Kranjsko.

Naši listi. (Odgovor g. dopisniku s Štajerskega.) Gospod dopisnik se zaganja v upravništvo „Popotnikovo“, da nasproti koroškemu učiteljstvu ne izvršuje svoje dolžnosti, da je prezira in odbija od sebe, to pa vse radi tega, ker mu ne pošilja lista na ogled. Upam, da ni prečital le teh dveh listnic upravništva, kateri omenja v svojem dopisu, ampak tudi onih ne, v katerih je stalo, da je „Popotnik“ na kraju propada in mu njegovi nasprotniki pojo že smrtno pesem. Ravno s temi pošiljanji lista na ogled, ali recimo bolj podomače, z naročniki, ki niso marali biti plačniki, prišel je „Popotnik“ v tak gmoten položaj, da smo se že resno bavili z mislijo, ako se neizpremene razmere v kratkem, predlagati delegaciji „Zaveze“, naj se list ustavi. V svojem poročilu pri zborovanju „Zaveze“ na Bledu lanskega leta sem to tudi omenil.

„Zaveza“ je prevzela „Popotnika“ v svojo last z nad 4200 K dolga in nekoliko toliko tirjatev, ki so pa bile večinoma neiztirjljive. Vsled tega dolga je bil „Popotnik“ popolnoma odvisen od klerikalne tiskarne in ta se je povzpela že tako daleč, da je končno predpisovala „Zavezi“, o čem naj list piše. „Zaveza“ kaj takega seveda ni mogla in hotela sprejeti, raje je žrtvovala zadnji vinar, da je poravnala dolg ter se otresla nadležnega in nečastnega varuštva.

S praznimi rokami se ne da nobeno podjetje delj časa vzdrževati, še manje kak pasiven list. Tiskarna se da le nekaj časa tolažiti z lepimi obljubami, potem pa zahteva plačila. List na ogled pošiljati stane veliko truda in stroškov. Zadnjih smo se bali bolj ko hudič križa, osobito takih, o kojih smo bili prepričani v naprej, da se ne bodo nikdar obrestovali.

Kake vspehe se doseže z listom na ogled, naj služi v izgled letošnje leto. Okrog 300 prvih števil je šlo na ogled, in vspeh!? 8 — beri osem — novih naročnikov se je priglasilo, a 25 starih odstopilo. Kaj ne, lepa perspektiva za bodočnost!? No, podpisanec še ni izgubil poguma. Vsede se k mizi, pa piše in piše, da mu že zastajajo prsti. Vsak, kdor ni vrnil prve številke*, dobi drobno pisemce, v kojem se v raznih varijacijah vabi k pristopu. Uspeh res ni izostal! V teku 3 tednov priglasilo se je 98 naročnikov, skupno s prejšnjimi 106. Na 135 pismenih vabil čaka še zaman odgovora.

Vidite, g. dopisnik, koliko truda, dela in denarja stane list na ogled. Pa tu smo vsaj upoštevali mogoči uspeh. In na Koroškem!? Tod so razmere res žalostne. „Popotnik“ ima izmed koroških učiteljev enega celega naročnika. Ko sem se seznanil z njim, vprašam ga po uzrokih in kako bi se dalo od pomoči, pa je zmajal z glavo ter rekel: „Ja, na Koroškem so v narodnem oziru žalostne razmere. Marsikak učitelj je bil preganjan vsled tega, ker je bil naročnik slovenskih listov“. In s temi žalostnimi razmerami naj bi stopil „Popotnik“ v boj, ko niti sam ni imel pogoja do obstanka!? Z letošnjim prirastkom je „Popotniku“ obstanek zagotovljen. Z naprej bo lahko nekoliko prosteje dihal in bodite prepričani, g. dopisnik, da ne pozabi slovenskega učiteljstva na Koroškem, kakor ni do zdaj onega v tužni Istri.

Fran Luegar, upravnik.

Izpod —ških planin 6. marca 1902. l. G. urednik! Evo me! — Nadležen sem pa, kakor kak židovski krošnjar. Upam pa, da me ne vržete iz predal Vašega lista. In za to moja „cifra“ zahvala.

Bilo je v nedeljo po obedu, torej „naš“ dan. Ker je pa v naši idilični dolinici snega še do kolena, mahnil sem jo v svojo „kamrico“, zapalil sem v ono „patrijarhalično“ peč tam v kotu, in zavlada je v kratkem prav tropična toplota v „kamrici“. — Sto in sto misli se je hkrati porodilo v moji „možgarni“, kako da bi „ubil“ popoldan. Pogodil sem jo naglo! Vzajem „Andree-jev“ atlant in „Balbi's allgem. Erdbeschreibung“ ter sem pričel, z ozirom na dogodke zadnjega časa, primerjati avstrijski Trst in špansko Barcelono. In moje misli so švigale iz Trsta v Barcelono, iz Barcelone v Trst. V duhu sem slišal pokanje repetirk, zdihojanje umirajočih, kletvine ranjenih, topot bežečih, rožljanje oken ... V duhu sem s to nerazsodno množico kričal, tulil in — bežal ... Hkratu me zgrabite dve roki za ramo in po krepkem stresenju začujem glas: Že zopet politika „en gros“. Prestrašen se ozrem, misleč, da me sam policijski prefekt Budin drži za „komat“, a zapazim mesto njegovega osornega obraza ljubek obrazek „nesramne koketke“ — tovarišice Polonice, ki mi izroči cel zavoj ravnokar došle pošte. Hlastno jo pograbilim. Med došlimi novostmi zapazim takoj tržaški „Novi list“ — katerega mi pošilja moj bližnji tovariš. Ta tovariš — to bodi mimogrede omenjeno — dobiva „Novi list“ od svojega očeta, kateremu ga slavno upravništvo tega lista že leta pošilja „zastonj“. V zavitku je bila tedaj 112. št. od dne 22. februarja 1902. Po površnem pregledu

*) Prosimo prav vljudno še enkrat vse tiste, ki se ne mislijo naročiti, naj blagovole vrtni prvo številko ker so nam pošli vsi iztigi.

dnevnih novic me takoj „zbode“ v oči novica pod firmo: „Učit. Tovarišu“ v torbo.“ Aha, mislim si, to bo pa nekaj za-te. — Berem in berem, a svojim očem nisem hotel verjeti, da se nahaja to „črno na belem“. Torej čujte, gospod urednik! — „Mi smo fantalinskemu nergaču „Učit. Tov.“ že zadnjič povedali, da odklanjamo vsako natolcevanje zveze „Novega lista“ z Amikovci ter smo v parentezi imenovali „Tovariševega“ fantalina radi tega — tepca. Ta tepca pa se še ne umiri, marveč prosi, da bi se ga usmilili z — brezovko. Ako je sploh vreden brezovke, se še vpraša, ali to bodi „Tovarišu“ povedano: Kako malo moraš imeti že bralcev svojih neslanih kolobocij, o tem najbolj priča tvoje pepelnico javkanje za naročnino. Sicer nobene škode! List, ki se je dal v službo Vsenemcev in judov, na Slovenskem pač nima pravice do obstanka. In zdaj dosti!“ —

G. urednik! oh, kako sem se smejal, prebravši to „kolobocijo“. Solze, debele kakor grah, so mi tekale po licih. Kaj menite, g. urednik, koliko križev moraš imeti že ti „prijatelj“ okrog „Novega lista“ na hrbtu? Gotovo že presega njih starost svetopisemskega Metuzalema. Pa, g. urednik! kakor veste, je zakon psihologije tak, da stari ljudje postanejo otročji, to je, da se njih možgani vračajo v oni štadij, kjer so bili v času najuzornejše mladosti. In taki možgani ne morejo nikakor po logičnih sklepih misliti. Da je pa to moje domnevanje čisto resnično, v tem me kaj živo potrjuje zapisana kolobocija, ki so jo objavili otročje-stari „prijatelji“ v 112. št. „Novega lista“. Kajti početkoma one notice obetajo oni „prijatelji“ „fantalinskemu nergaču „Učit. Tovariša“ brezovko — no in pri sklepu svoje notice pa isti starikavi kričači pobešajo svoje skrhano orodje pred ravnostnim fantalinom, zdihujoč: „In zdaj dosti!“ —

G. urednik, sedaj pa še nekaj! „Učit. Tovariš“ je torej po trditvi „prijateljskega“ „Novega lista“ v družbi „judov“. Sedaj mi pa povejte imena onih judov, ki zalagajo z denarjem „Tovariševo“ blagajno, samo to ne umejem, kako se to-le strinja: „Učit. Tov.“ je v službi „judov“ — a judje imajo „evenk“, tako vsaj pravijo — njegov blagajnik pa jadikuje, da bi celo kamen omehčal. Ali so pa, mogoče, ti judje brez groša? — Bodite torej, g. urednik, enkrat toliko odkritosrčni in obelodanite imena onih Vaših judov.)*

Z največjo radovednostjo pričakuje povoljnega odgovora
Vaš Radovednež.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

P. n. gg. člani vdovskega učiteljskega društva se prosijo, da prav v kratkem vpošljejo letnino za tekoče leto, ker poteče z mesecem malim travnom zadnji rok vplačevanja in bi v nasprotnem slučaju prenehali biti člani tega — za učiteljske vdove in sirote prekoristnega društva. Oproščen ni nihče!

Odbor.

Kamniško učiteljsko društvo zboruje dne 3. mal. travna t. l. ob 1/2 11h dopoldne v Domžalah po sledečem vspredu: 1. Poročilo tajnika in blagajnika. 2. O olajšavah šol. obiska, poroča g. nadučitelj V. Sadar. 3. Nasveti. 4. Volitev odbora.

*) Na Slovenskem vlada v klerikalnih krogih to-le prakticiranje: Ako v stvarni polemiki ne morejo svojemu nasprotniku do „živega“, ga naženejo, da je v „službi judov, framasenov itd. itd.“ in ti argumenti drže kakor bi bilo pribito, in s tem se zapečati polemika.

Op. ured.

Pedagoško društvo v Krškem bode binkoštni torek 20. maja t. l. ob 11 uri dopoldne zborovalo v šolskem poslopju v Boštanj po sledečem dnevnem redu: 1. zemljepisna in zgodovinska učila, 2. pedagoška časovna in preporna vprašanja.

Štajersko.

Vabilo k zborovanju podružnice gor. okraj. učit. društva, katero bode dne 20. t. m. ob 2 popoldne pri Rebku. Dnevni red: 1. Načelstvena naznanila, 2. Kako naj učiteljstvo prireja oziroma pospešuje javne poučne kmetijske shode na Vipavskem. 3. Mnogovrstnosti.

K polnoštevilni udeležbi nas kliče stanovska samozavest in odločnost ter načelstvo.

Vabilo. Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje dne 3. malega travna točno ob 10. uri dopoldne v okoliški šoli ptujski po sledečem vspredu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje „O analizi duševnega obzorja otroškega.“ (Poročevalec g. ravnatelj Schreiner). 4. Nasveti.

Gospodične pevke in gospodje pevci so vljudno naproseni, naj se oglašijo pri voditelju petja g. Zupančiču in naznanijo svoj glas, da bo mogoče vselej naprej določiti, kaj se bo pelo. Z ozirom na predavanje znanega pedagoga — strokovnjaka prosi in pričakuje točne in polnoštevilne udeležbe.

Fr. Šorn t. č. predsed.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 6. sušca t. l. v okoliški šoli ptujski. Udeležba zopet ni bila posebno dobra, ker ima mnogo šol tudi ob četrtkih pouk. Po običajnem pozdravu g. predsednika, kateri nam predstavi gosta g. Košarja iz Reke, se odobri zapisnik zadnjega zborovanja. Izmed dopisov se prebere oni g. ravnatelja Schreinerja, s katerim ta naznanja, da pride dne 3. mal. travna predavat na zborovanje našega društva. — Pri tej točki se je tudi sklenilo, da se začne prihodnje zborovanje ob 10. uri in ne, kakor navadno, ob 1/2 11. uri. Nadalje se tudi prebere pismo tovariša g. Pečarja, s katerim se ta poslavlja od društva, ker je premeščen v drugi okraj. G. Pečar je bil jako marljiv ud našega društva. Za odhodnico mu pa želimo vse ono, kar on nam, posebno pa še zadovoljnost in mnogo sreče na novem mestu. Nato so se razdelila vabila na naročbo „Mladinske knjižnice“, katera je društvu doposlala „Zaveza“.

Potem pa je predaval g. Podobnik „O našem šolskem, pokojninskem in zakonu o učiteljskih plačah v primeri z dotičnimi najnovejšimi zakoni nekaterih drugih dežel“ jako obširno. Vsi smo zadovoljili jasne pojme o štajerskih, nižjeavstrijskih in šlezkih zakonih o učiteljskih plačah in pokojnini. G. predsednik se mu prav toplo zahvali v imenu društva za predavanje, katero naj bi objavil v „Učit. Tovarišu“.*

Potem se je enoglasno protestiralo proti rubriki „politično mišljenje“ v novih službenih tabelah. — Sicer so pa potrebne tudi druge „rubrike“ v tej tabeli enoglasnih protestov; s temi se nas postavlja še na nižjo stopinjo, kakor posle a la „uravnost“ in dr.

K sklepu je prosil tov. g. Zupančič, kot pevovodja, naj mu vsak tovariš pevec oziroma tovarišica pevka naznani svoj glas, da mu je potem mogoče določiti pesmi, katere naj se pojejo. S sodelovanjem tovarišev in tovarišic naj bi bilo tudi mogoče oživeti „Slovensko pevsko društvo v Ptuj“, katero bi potrebovalo močnega sunka, zakaj sedaj menda — res trdno spi.

— č —

Ormož. Ormoško učiteljsko društvo je zborovalo dne 6. t. m. v ormoški slov. šoli, kjer je bilo navzočih 17 udov in kot gost g. Gustav Rosina, jurist iz Gradca. Na novo sta pristopila k našemu društvu gg. Jakob Preindl in Aleksander Alt od Sv. Tomaža.

Med dopisi je omeniti vabilo ptujskega učiteljskega društva, katero nas vabi na svoje zborovanje dne 3. aprila, pri katerem bode iz prijaznosti podaval učiteljski ravnatelj g. H. Schreiner iz Maribora. Naše društvo sklene, svoje zborovanje za mesec april opustiti in se po mogočnosti udeležiti zborovanja sosednjega učiteljskega društva v Ptuj.

*) Prosimo! Uredn.